28-29

25

ՏՕՄԱՐ ԿԱՐՃԱՌՕՏ

Առաջին.

Համառօտութիւն հնոց տօմարին հռոմայեցւոց, որով հասարակաբար վարի ազգս հայոց:

Շարադրեցեալ տեառն ածեմ ՚ի յօգուտ պարզամտաց:

՚Ի մխիթարայ վարդապետէ սեբաստացւոյ Աբբայ հայր կոչեցելոյ:

Յամի Տն 1771.

Տպագրեցեալ ՚ի Վենետիկ:

՚Ի տպարանի Անտոնի Փորթոլի.

Հրամանաւ Մեծաւորաց:

1281

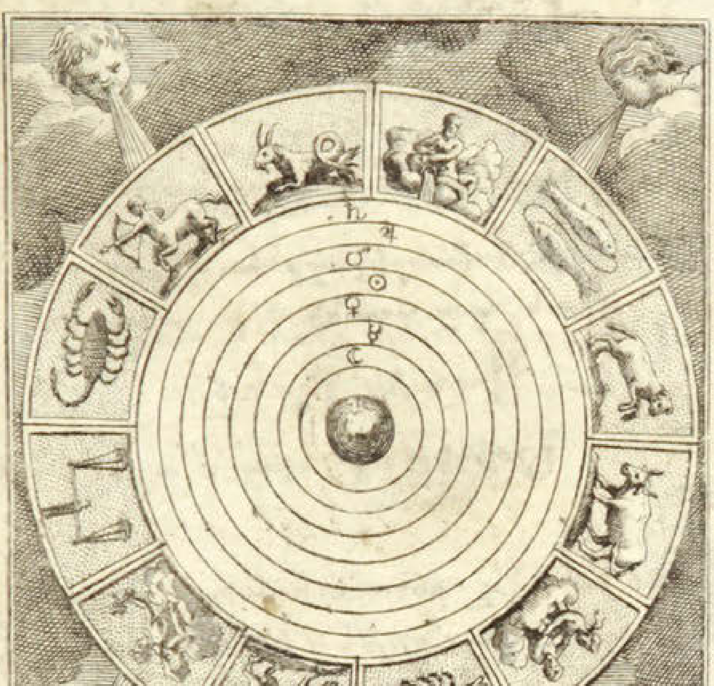

Յաղագս եօթներեկաց, և վերադրաց, 'ի ձեռն որոց գտանի գիր տարւոյն։

Գլուխ Առաջին։

Եօթներեակն՝ այսպէս առ։

Առ զթուականն հայոց, և զչոր-քանն որք են 'ի նմին, 'ի բաց հան. և 'ի մնացելոյն ևս 'ի բաց հան զթիւն հինգ. և որ ինչ մնայ, եւթ ի՟ր, ի՟ր. և զայն որ 'ի խոնարհ մնայ տո՛ւր 'ի խորանս առաջիկայ աղիւ-սակիդ եօթներեկաց, սկսեալ 'ի գլխոյն և յորում դադարի, այն է եօթներեակ տարւոյն։ Եւ ծանիր, զի շրջանն է.

Ի՟Ը՟ ամ։

Եւ կամ այսպէս առա, որ առաւել դիւրագոյն է։ Առ զթուականն. և ան-տի 'ի բաց հան զ 1153 ըն. և զայն որ յաւելանայ, եւթ ի՟ր, ի՟ր. և որ ինչ 'ի

խոնարհ մնայ, տուր զայն 'ի յառաջի-
կայ խորանս եօթներեկայդ՝ սկսեալ
'ի գլխոյն. և յորում վերջանայ, այն է
եօթներեակ տարւոյն։ Իսկ եթէ ոչ իցէ
յաւելեալ՝ տուր զԴիր ըն՝ սկսեալ 'ի
գլխոյն, որ մինչև 'ի վերջին խորանն
հասեալ՝ վերջանայ։

Աղիւսակ եօթներեկաց։

ա	բ	գ	դե	զ	է	ա
բգ	դ	ե	զ	էա	բ	գ
դ	եզ	է	ա	բ	գդ	ե
զ	է	աբ	գ	դ	ե	զէ

Զանիր և զայս. զի յորժամ զոյգ է
եօթներեակ տարւոյն, յայնժամ
նահանջ է ամն. և դու 'ի յունվարի, և
'ի փետրվարի՝ զառաջինն պարտիս կալ-
նուլ, և յորժամ 'ի մարտն մտանես,
զերկրորդն։ Օրինակ. մինչ դէ, է
եօթներեակ տարւոյն, 'ի յունվարի և
'ի

՚ի փետրուարի կա՛լ զԴն, որ է չորս. և յորժամ ՚ի մարտն մտանես, կա՛լ զԵն. որ է հինգ:

Եւ ՚ի յաղխւսակոջդ՝ ամ̃ ամն նահանջքյն երեւի ՚ի ձեւն զոյգ գրոց, նոյնպէս և ամքն՝ որք ոչ են նահանջք՝ երեւին ՚ի ձեւն գրոց, որք են միայնակ, և ոչ զոյգ:

Ա՛երկրորդ այսպէս արա:

Կա՛լ զԹուականն հայոց, և զշրջանսն որք են ՚ի նմին՝ ՚ի բա՛ց հան. և ՚ի մնացելոցն ևս ՚ի բա՛ց հան զԹՃն երեք. և զմնացեալն երթ ԺԹ̄, ԺԹ̄. և զայն որ ՚ի խոնարհ մնայ, տո՛ւր ՚ի յառաջինկայ կարգ խորանաց վերադրացդ՝ սկսեալ ՚ի գլխոյն. և յորում դադարի՝ այն է վերադիր տարւոյն:

Եւ կամ այսպէս արա, որ առաւել դիւրագոյն է: Կա՛լ զնոյն Թուականն, և անտի ՚ի բա՛ց հան. ՌՃԿԹ̄. և զայն որ յաւելանայ, երթ ԺԹ̄, ԺԹ̄. և որ ինչ ՚ի խոնարհ մնայ, տո՛ւր ՚ի յառաջինկայ կարգ խորանաց վերադրացդ՝ սկսեալ ՚ի գլխոյն. և յորում վերջանայ, այն է վերադիր տարւոյն:

Աղիւսակ վերադրաց:

իդ	ե	ժզ	իէ	ը	ժթ	լ	ժա	իբ	գ
ժգ	իե	զ	ժէ	իը	թ	իա	բ	ժգ	

Եւ աստանօր գիտելի է. զի ի̃ը խո-
րանք եօթներեկաց, և ժ̃թ խորանք
վերադրաց, այնու կարգաւ, որով ե-
դեալք են 'ի յաղիւսակս իւրեանց՝ մշտն-
ջենաւորաբար զկնի միմեանց հետեւելին,
ամ ըստ ամէ. և յորժամ լինի հասա-
նել 'ի վերջն, վերստին լինի սկսումն
'ի գլխոյն: Որօրինակ, յայսմիկ ամի՝
յորում Թուին հայոց է ռ̃ճ̃ծ̃բ̃. վերա-
դիրն է. ի̃դ. և եօթներեակն, ա̃: Երկ-
ոքին 'ի յաղիւսակս իւրեանց, որպէս և
խոկ երեւին, են առաջինք. ուրեմն 'ի
գալ տարւոջ անմիջապէս հետեւեալքն
սոցին, են վերադիր և եօթներեակ
տարւոյն. և 'ի միւսումն տարւոջ՝ հետե-
ւեալքն այնց. և այսպէս մշտնջենաւո-
րաբար:

Ինն և տասներեակ այսպէս արա։

Առ զհայոց թուականն. և զ 1141 ըն, ՚ի բաց հան. և որ ինչ վերամնայ, երթ՝ ժթ, ժթ. և այն որ ՚ի խոնարհ մնայ, ինն և տասներեակ է տարւոյն։

Եւ կամ այսպէս արա։ Գիտ զվերադիրն երկու. որ է ՚ի յաղիւսակոջ վերադրաց. և անտի սկսեալ յառաջընթանալով թուեա՛ մինչև ՚ի վերադիր տարւոյն. որքան թիւ ելանէ, յայնքաներորդում ամի է՝ ինն և տասներեակն տարւոյն։

Եւ եթէ ինն և տասներեկաւ զվերադիր տարւոյն կամիցիս գտանել. կա՛լ զթիւ ինն և տասներեկի տարւոյն, և յառա՛ջ տուր զայն ՚ի վերադրէն՝ որ է երկու. և յորում տփոջ վերադրաց վերջանայ, անդ է վերադիր տարւոյն։ Որգոն, 1182. թուէին՝ ինն և տասներեակն է 3. և մինչ ՚ի վերադրէն որ է. Է. յառաջ տամք, դադարի ՚ի տասւմն վերադրին որ է. ԺԴ. և այսու իմանամք, թէ ԺԴ է վերադիր տարւոյն։

Օգտել տարեգրոյն այսպէս արա։

Առ միշտ զվերադիր տարւոյն, որ գլխագրով եղեալ կայ 'ի սկզբան առաջնկայ աղիւսակին. և այնու մուտ ուղղակի 'ի հանդիպակաց թուոյն եօթներեկաց մինչև գտանիցես զեօթներեակ տարւոյն, որ է նոյն գրով դրոշմ-ցեալ, և ընդ նմա եղեալ բոլորագիրն 'ի նմին խորանոջ՝ է գիր տարւոյն։

Սա այս աղիւսակ է ճրագնջենաւոր, և տեսէ,
որդւոյն տեառն Հայրին հնոց տոմարաց
հրամայեցաւ.

ԻԴ	գ·բ	բ·գ	ա·դ	է·ե	զ·զ	ե·է	դ·ը	գ·թ
Ե	ե·յ	դ·ն	գ·շ	բ·ո	ա·չ	է·պ	զ·ջ	ե·ռ
ԺԶ	բ·ժ	ա·ի	է·լ	զ·խ	ե·ծ	դ·կ	գ·հ	բ·ձ
ԻԷ	դ·ս	գ·վ	բ·տ	ա·ր	է·ց	զ·ւ	ե·փ	դ·ք
Ը	ա·ղ	ճ	զ·մ	ե·յ	դ·ն	գ·շ	բ·ո	ա·չ
ԺԹ	ե·է	դ·ը	գ·թ	բ·ժ	ա·ի	է·լ	զ·խ	ե·ծ
Լ	է·պ	զ·ջ	ե·ռ	դ·ս	գ·վ	բ·տ	ա·ր	է·ց
ԺԱ	դ·կ	գ·հ	բ·ձ	ա·ղ	է·ճ	զ·մ	ե·յ	դ·ն
ԻԲ	ա·դ	է·ե	զ·զ	ե·է	դ·ը	գ·թ	բ·ժ	ա·ի
Գ	գ·շ	բ·ո	ա·չ	է·պ	զ·ջ	ե·ռ	դ·ս	գ·վ
ԺԴ	է·լ	զ·խ	ե·ծ	դ·կ	գ·հ	բ·ձ	ա·ղ	է·ճ
ԻԵ	դ·ա	գ·բ	բ·գ	ա·դ	է·ե	զ·զ	ե·է	դ·ը
Զ	զ·մ	ե·յ	դ·ն	գ·շ	բ·ո	ա·չ	է·պ	զ·ջ
ԺԷ	գ·թ	բ·ժ	ա·ի	է·լ	զ·խ	ե·ծ	դ·կ	գ·հ
ԻԸ	ե·ռ	դ·ս	գ·վ	բ·տ	ա·ր	է·ց	զ·ւ	ե·փ
Թ	բ·ձ	ա·ղ	է·ճ	զ·մ	ե·յ	դ·ն	գ·շ	բ·ո
ԻԱ	է·ե	զ·զ	ե·է	դ·ը	գ·թ	բ·ժ	ա·ի	է·լ
Բ	բ·ո	ա·չ	է·պ	զ·ջ	ե·ռ	դ·ս	գ·վ	բ·տ
ԺԳ	զ·խ	ե·ծ	դ·կ	գ·հ	բ·ձ	ա·ղ	է·ճ	զ·մ

Եւ

Եւ աստէն գիտել պարտիս, զի նախ-
կին եօթներեակքն 'ի յիւրաքանչիւր
կարգ աղիւսակիդ նոյնք են ընդ այնոյ
որք են վերջինք. որպէս եւ իսկ տեսանես:
Վասն որոյ ընդ որոնելդ զգիր տարւոյն՝
եթէ հանդիպիցի՝ զի եօթներեակ տար
ւոյն իցէ այնպիսի, որ 'ի նոյնում կար-
գի 'ի սկզբան նաեւ 'ի վերջն գտանի,
մի՛ տարակուսիր առ այս, եթէ զվերա-
գիր տարւոյն առ որն 'ի յերկուց պարտ
է տանիլ, առ 'ի գտանել զգիր տարւոյն:
Քանզի եթէ ամն իցէ նահանջ, առ
վերջինն պարտ է տանիլ, եւ ընդ նմա
եղեալ բոլոր գիրն՝ է գիր տարւոյն.
իսկ եթէ ոչ իցէ նահանջ, պիտոյ է առ
առաջինն տանիլ. եւ առ նմա եղեալն է
գիր տարւոյն: Որօրինակ, 'ի թուին.
ՌՃԾԵ. եօթներեակն է չորս, իսկ վերա-
գիրն է. Իէ: Արդ՝ մինչ 'ի ձեռն այսորիկ
վերադրի մտանես 'ի հանդէպ իւր եղեալ
խորանն, 'ի նմին եօթներեակ տարւոյն՝
որ է չորս, գտանի 'ի սկզբան նաեւ 'ի
վերջն: Եթէ տանիս զվերադիրն առ ա-
ռաջինն, ցուցանէ զգիր տարւոյն գոլ ԺԵ.
իսկ եթէ առ վերջինն, ցուցանէ զգիր
տարւոյն գոլ ԺԷ: Արդ՝ մինչ ամն այս է նա-
հանջ,

Հանջ, ոչ պարտիս տանիլ առ առաջինն, այլ առ վերջինն, որ ցուցանէ զգիր տարւոյն գոլ, *է: Իսկ 'ի Թուէն. ՌՃՂԷ. եօթներեակն է երեք. և վերադիրն ԺԷ: Որդ՝ մինչ 'ի ձեռն այսորիկ վերադրի մտանես 'ի Հանդէպ իւր եղեալ խորանն, 'ի նմին եօթներեակ տարւոյն, որ է երեք, գտանի 'ի սկզբանն՝ նաև 'ի վերջն: Եթէ տանիս զվերադիրն առ վերջինն, ցուցանէ զգիր տարւոյն գոլ Նօ. իսկ եթէ առ առաջինն, ցուցանէ զգիր տարւոյն գոլ Բօ: Որդ՝ մինչ ամս այս ոչ է նահանջ, ոչ պարտիս տանիլ առ վերջինն, այլ առ առաջինն, որ ցուցանէ զգիր տարւոյն գոլ Բօ: Իւ այսորիկ զգուշութիւք յայնժամ միայն պարտին լինիլ, յորժամ եօթներեակ տարւոյն 'ի նոյնում կարգի 'ի սկզբանն՝ նաև 'ի վերջն գտանի: Քանզի յորժամ եօթներեակք 'ի նոյնում կարգի ոչ են եղեալ երկիցս, այսինքն 'ի սկզբանն նաև 'ի վախճանի, այլ միայն մի անգամ, և 'ի մէջն, ամն թէ նահանջ իցէ, և թէ ոչ, մինչ վերադրով տարւոյն մտեալ 'ի խորանն՝ գտանես զեօթներեակ տարւոյն, առ նմա եղեալ գիրն

'ի

’ի նմին խորանոջ՝ է գիր տարւոյն ։ Եւ
պատճառն վերոյ ասացելոյս է այս , զի
’ի վերոյ եդեալ աղիւսակոջ բնաւք եօթ-
ներեակք , որք են ’ի յառաջին տուփս
ճիթ կարգաց , ոչ երբէք հանդիպին նա-
հանջից ․ և բնաւքն որք են ’ի վերջին
տուփս՝ միշտ հանդիպին նահանջից ․ իսկ
’ի միջի եղեալ վեց տուփքն մերթ հան-
դիպին , և մերթ ոչ ։ Այսու դու զամե
նահանջին տես ’ի փոքրիկ աղիւսակն
եօթներեկաց ․ և ըստ այնմ ’ի գործ
ած զվերոյ ասացեալ կանոնն ։

Իսկ եթէ քննիցես՝ տեսանես ’ի յաղիւ-
սակիդ , թէ զիարդ վերադիրքն բաժա-
նեալք են ’ի մէջ իւրեանց զարմանա-
լեաւ կարգաւ զայլեւայլեանն՝ իւրաքանչ-
իւրն զեօթն տարս սեփականելով զանա-
զան կարգաւ ։ Նմանապէս և եօթներ-
եակքն՝ իւրաքանչիւրն զհինգ տարս սե-
փականեալ ․ և միայն եօթներեակս այս
չորս՝ զվեց տարս սեփականեալ ․ այս-
ինքն ա ․ ը ․ կ ․ ն ․ ս ․ ք ։ Որովք երե-
սուն և վեց տարքն բաժանեցեալք են
’ի եօթն մասունս՝ ըստ թուոյ եօթնե-
րեկաց ։

Յաղագս ամսամտից, և տօնից շարժականաց, և
այլոց իրաց պիտանաւորաց պարտանականեցելոց
'ի պաշտաւնմանս, որք գտանին չափքն
'ի չետան պատկերոյն։

Գլուխ . Բ ։

Ամսամուտ այսպէս արա։

ԱՌ. Լ. զգիր տարւոյն . և երթ, է, է. և զայն որ 'ի խոնարհ մնայ, յետս տուր յաւուրց ամսոյ. և յորում աւուր դադարի թիւն, 'ի նմին աւուր է մուտ նորոյն ամսոյն։ Օրինակ, ըստ սասցելոյ կանոնիս, օրինակ յունվարի, որ է ուրբաթն, եթէ գիր տարւոյն իցէ, ծէ, գրեա այն տասն, հօթն 'ի բաց ձգեալ՝ մնասցի երեք. այդ՝ յորժամ զերեքն 'ի յուրբաթուն յետս տամք՝ առնելով հինգշաբթի, չորեքշաբթի, երեքշաբթի. թիւն երեք մերձանայ յերեքշաբթի. և այսպէս իմանամք, թէ մինչ գիր տարւոյն իցէ, ծէ, մուտն յունվարին լինի յերեքշաբթի. Ապա այսմ խնդ և զայլոց։ Իսկ ըստ այսմ

կա—

կանոնն՝ աւուրք երկոտասանից ամսոյ
են այքին ։

Օրն	Յունվարի	է	Ուրբաթ ։
	Փետրվարի		Երկուշաբթի ։
	Մարտի		Երկուշաբթի ։
	Ապրիլի		Հինգշաբթի ։
	Մայիսի		Շաբաթ ։
	Յունիսի		Երեքշաբթի ։
	Յուլիսի		Հինգշաբթի ։
	Օգոստոսի		Կիրակի ։
	Սեպտեմբերի		Չորեքշաբթի ։
	Հոկտեմբերի		Ուրբաթ ։
	Նոյեմբերի		Երկուշաբթի ։
	Դեկտեմբերի		Չորեքշաբթի ։

Իսկ եթէ 'ի ձեռն եօթներեկաց տարւոյն կամիցիս գտանել զօր ամսամտին, կալ զեօթներեակ տարւոյն 'ի վերուստ, և զամիսն 'ի կողմանց. և մուտ 'ի խորանս առաջիկայ աղիւսակիդ. և դիւրապէս գտանես զօր ամսամտին ։

ամիս հռո մայե ցւոց	Քանիք·	Եօթնեքեակ·						
		Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Է
յունվ	Լա	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ	ուր	շբթ	կիր
փետ	Իը	եշբ	ուր	շբթ	կիր	բշբ	գշբ	դշբ
մար	Լա	եշբ	ուր	շբթ	կիր	բշբ	գշբ	դշբ
ապր	Լ	կիր	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ	ուր	շբթ
մայի	Լա	գշբ	դշբ	եշբ	ուր	շբթ	կիր	բշբ
յուն	Լ	ուր	շբթ	կիր	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ
յուլ	Լա	կիր	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ	ուր	շբթ
օգոս	Լա	դշբ	եշբ	ուր	շբթ	կիր	բշբ	գշբ
սեպ	Լ	շբթ	կիր	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ	ուր
հոկ	Լա	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ	ուր	շբթ	կիր
նոյե	Լ	եշբ	ուր	շբթ	կիր	բշբ	գշբ	դշբ
դեկ	Լա	շբթ	կիր	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ	ուր

Բայց զգուշանալ պարտիս, զի ՚ի նահանջի ամին մինչ զմարտի, և զհետևեալ ամսոց զմուտն առնես, եթէ ՚ի ձեռն տարեգրոյն առնիցես, միով գրով յետս դարձցիս · որգոն · եթէ ձէ իցէ գիր տարւոյն, զ Բօ, կալցես ։ Իսկ եթէ եօթնեքեկաւ առնես, միով թո-

թուով յաւելք ընթացիս • որպէս •
եթէ • ա • է եօթներեակն, կալցես, ե,
որ զի ուղիղ գայցէ •

Օրակիցք տարւոյ յայտնութեան, այսպէս գտ՞ս:

Առ զգիր տարւոյն • և երթ • է, է • և որքան թիւ 'ի խոնարհ մնայ յետս տուր զայն յերեքշաբթիէն • ասելով, երեքշաբթի, երկուշաբթի, կիրակի, և այլն • Եւ յորում աւուր դադարի թիւն այն, յայնմիկ աւուր հանդիպի տօն յայտնութեան տն:

Օ միջոց ուտիսն յայտնութեան, և առաջաւորաց բարեկենդանին այսպէս գտ՞ս:

Առ զթիւ գրոյ տարւոյն • և վերաբերեալ նմա զհինգ թիւն, և տես որքան թիւ լինին այնքան աւուրք են միջոց ուտից յայտնութեն և առաջաւորին:

Օ առաջաւորաց բարեկենդանին այսպէս գտ՞ս:

Առ զտասն յունվարի • և զգիր տարւոյն, այսինքն զթիւ գրոյ տարւոյն 'ի վերայ բեր • առաջաւորաց բարեկենդանն է: Օրինակ, եթէ գիր տարւոյն է • դա • թիւ նորին է չորս •

արդ

արդ՝ եթէ զչորսն ՚ի վր տասին յաւելա-
րի վերաբերեմք, լինի. ԺԴ. և այսպէս
իմանամք, թէ ՚ի տարւոյն յորում գիր
տարւոյն է, դոյ, ՚ի ԺԴ. յունվարի հանդի-
պի Առաջաւորաց բարեկենդանին։

Կանոն բարեկենդանաց այլպէս արա։

Առ զգիր տարւոյն. և թուեա զայն՝
տես, թէ որքան է. և որքան լինի,
յայնքան երորդում աւուր փետրվարի՝
բուն բարեկենդան է։ Իսկ եթէ աւելի
լինիցի թիւ գրոյ տարւոյն քան զաւուրս
փետրվարի, անցցէ ՚ի յառաջակայ ամիսն,
որ է մարտն։

Զատիկ։

Առ զմարտի՝ ԻԱ. և զգիր տարւոյն
՚ի վերայ բեր, զատիկ է։

Երեւման խաչ։

Առ զապրիլի ԺԸ. և զգիր տարւոյն
՚ի վերայ բեր, երեւման խաչ է։

Համբարձման։

Առ զապրիլի ԻԹ. և զգիր տարւոյն
՚ի վերայ բեր, համբարձումն է։

1481

ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍՏ։

Յորժամ զմայիսի Ժ, և զգիր տարւոյն 'ի վերայ բեր, Հոգեգալուստ է։

ՍԲ ԳՐԻԳՈՐԻ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆ։

Յորժամ զմայիսի Հ. և զգիր տարւոյն 'ի վերայ բեր, սբ Գրիգորի բարեկեն-դան է։

ՎԱՐԴԱՎԱՌ։

Յորժամ զյունիսի ԻԵ, և զգիր տարւոյն 'ի վերայ բեր, վարդավառ է։

Զմիջոյ շաբաթս վարդավառի և ածածնի. այս-պէս գիտ։

Եթէ գիր տարւոյն լինի Ա, կամ Բ, և կամ Գ, միջոյն է Է շաբաթ։ Իսկ 'ի Դայէն մինչև 'ի Ժէն, Զ. շաբաթ։ Իսկ յԻնիէն մինչև 'ի Ձան Ե շաբաթ։ Բայց 'ի Ղատէն մինչև 'ի Սէն է չորս շաբաթ։ Իսկ 'ի Վեւէն մինչև 'ի Տիւնն է երեք շաբաթ։ Իսկ 'ի Րէէն մինչև 'ի Փիւրն է Բ շաբաթ։ Իսկ սոքա ա-մենեքեան իմացեալ լինին պահօքն հան-դերձ։

Սէ-

Սերաշխոսական ամսամտին.

Կա՛լ զթիւր տարւոյն. չորս ի վերայ ած. և ապա երթ, է, է. և զայն որ 'ի խոնարհ մնայ՝ ած 'ի վե՛ր ժա՛ ին օգոս_տոսի. և յորքանեորորդն հասանիցէ, յայնքանեորորդումն աւուր օգոստոսի՝ ամսամտին է:

Օծիզոց շաբաթու ամսամտիցն եւ որոց խաղչին՝ այս_պէս գէտ:

Կա՛լ զթիւր տարւոյն. և երթ է, է. և տես, եթէ յաւելեալն չորս է, կամ հինգ, միջոյն հանդերձ պահօքն է և շաբաթ: Իսկ եթէ այլ թիւ իցէ, է չորս շաբաթ:

Սբ խաչ:

Կա՛լ զթիւր տարւոյն. երկու 'ի վերայ ած. և ապա երթ է, է. և զայն որ 'ի խոնարհ մնայ, ած 'ի վերայ տա_սին սեպտեմբերի. և յորքանեորորդն սեպտեմբերի հասանիցէ, յայնքան_երորդումն աւուր սեպտեմբերի սուրբ խաչ է:

ՍԷ գէորգայ բարեկենդանն:

Առ զգիր տարւոյն. երկու 'ի վերայ ած. և երթ է, է. և զայն որ 'ի խառնարհ մնայ, ած 'ի վերայ ԺԷ ին սեպտեմբերի. և յորքաներորդն սեպտեմբերի հասանիցի, յայնքաներորդում աւուր սեպտեմբերի՝ նոր Գրիգորեայ բարեկենդան է:

Օրինակ տալուն սէ գէորգայ և յինանչայ բարեկենդանին՝ այսպէս գի՛ր:

Առ զգիր տարւոյն. և երթ, է, է. և ուր ելանես, եթէ յաւելեալն վեց է, կամ եօթն, մինչ ուտիքն է Ը շաբաթ: Իսկ եթէ այլ թիւ իցէ, յայնժամ է Է շաբաթ:

Խաչ գիւտ:

Առ զգիր տարւոյն. Ե 'ի վերայ ած. և երթ է, է. և որինչ 'ի խառնարհ մնայ, ած 'ի վերայ ԻԲ ին հոկտեմբերի. և յորքաներորդն հոկտեմբերի հասանիցի, յայնքաներորդում աւուր նորին՝ է գիւտ խաչ:

Յիս_

Յիսնակաց բարեկենդանն։

Առ զգիր տարւոյն · և երթ է, է · և որ ինչ ՚ի խոնարհ մնայ, ած զայն ՚ի վր տասնևչորսին նոյեմբերի · և յորքաներորդն նոյեմբերի հասանիցէ, յայնքաներորդում աւուր նորին՝ յիսնակաց բարեկենդան է։

Առ ջաւորաց բարեկենդանն։

Առ զգիր տարւոյն · և երթ է, է · և զայն որ ՚ի խոնարհ մնայ, ած ՚ի վերայ հնգից դեկտեմբերի · և յորքաներորդն դեկտեմբերի հասանիցէ, յայնքաներորդում աւուր նորին՝ ա՟ռ յակոբայ բարեկենդան է։

Զմիջոց ուտիքն ա՟ռ ջաւորայ և յայտնութեան բարեկենդանին այսպէս գիտ։

Առ զգիր տարւոյն · և երթ է, է · և զայն որ վերամնայ, յետս տուր ՚ի ժը՟ թուոյն աւելով · ժը · ժէ · և այլն · և յորքաներորդում թուոյ դադարի, այնքան աւուրք են մինչ ուտիքն ա՟ռ յակոբայ, և յայտնութեան բարեկենդանին։

Որ բարեկենդանին յայտնութէ ։

Կա՛լ զգիր տարւոյն, և երթ է, է. և որքան թիւ՛ 'ի խոնարհ մնայ, յետս տուր զայն յերեքշաբաթիէն, առելով, երեքշաբթի, երկուշաբթի, կիրակի, և այլն ։ Եւ յորում աւուր դադարի այն թիւ՛, յայնմիկ աւուր հանդիպի յայտնութեն բարեկենդանին ։

Բայց մեջ պարտի զգոյշ լինել՝ թէ 'ի ամին, և թէ 'ի յայլս բնաւս վերոյ ասացեալս և 'ի հետևեցեալս. զի 'ի նահանջի տարւոյ, զգիր տարւոյն 'ի վերջանալն փետրվարին փոխեցես ընդ նախընթացի գրոյն. Օրինակ, թէ Ան իցէ, զԷն կալցես. և թէ Բն իցէ, զԱն կալցես. ըստ այսմ և զայլոց գրոց տարւոյն առնիցես. ոպ̃ զի ամն իւր ուղիղ գայցէ ։

Եւ զանշարժից միջոցաց ծանիր. զի զկնի եղիականն պահոց, է̃ շաբաթ կերակուր լինի, և հետևի սբ̃ լուսաւորչի պահն ։ Եւ զկնի տօնի սբ̃ լուսաւորչին, է̃ շաբաթ կերակուր լինի, և հետևի վարդավառի պահն ։ Յետ սբ̃ խաչին, ա̃ շաբաթ կերակուր լինի, և հետևի սբ̃ գէորգայ պահն ։ Յետ յիսնակին

նակի պահոցն , ի̄բ շաբաթ կերեւալ լինի , եւ հետեւի մի̄ յակոբայ պասն :
Իսկ յետ մի̄ սարգսի պահոցն , ի̄բ շաբաթ կերեւալ լինի , եւ հետեւի մեծ պասն :

Իսկ այսոքիկ բաւ լիցին առ ասացեալսն 'ի ձեռն թուականաց եւ հաշուեաց :

Յաղագս ոմանց նշանաւորագունից աշխարհաց, 'ի յետոյ որոց ասացեալ դիտարկես գտանին ա̄մ ձեւոց ասացելոց :

Գլուխ. Գ :

ԵՒ զի զոր նաեւ այլք միջոցք, 'ի ձեռն որոց առանց մեծի աշխատութեան թուելոյ՝ եւ հաշուելոյ զայնց ամենից՝ զորոց մինչեւ ցայս վայր գրեցաւ, կարէ ոք տեղեկանալ. գիտելովն միայն զթուականն հայոց : Ուստի նաեւ վասն նոցին՝ որոց ծանր թուի, եւ կամ դժուարին է հաշուելն՝ եւ թուելն, շարակարգեմք աստէն զերկուս պարզատոմարական աղիւսակս մշտնջենաւորս. 'ի յորս հայելով կարիցեն գիտել զայնց ամենից, զորոց մինչեւ ցայս վայր գրեցաւ :

Կանոն առաջնոյ աղիւսակին, որ 'ի հետևեալ երիս զոյգ երեսս թղթոյ պարունակի։

Կանոնք Առաջնոյ աղիւսակիս, որ 'ի յերիս զոյգ երեսս հետևեցելոյ թղթոյ դնի, է թուականն հայոց. 1182. եդեալ 'ի սկզբան առաջնոյ կարգի. զոր կալեալ մինչ ուղղակի մնանես 'ի յառաջին տուփն, գտանես զեօթներեակ տարւոյն նօտր գրով գրեալ. ա՛։ Զգիր տարւոյն բոլոր գրով 'ի ներքոյ նորա գրեալ. Գայ։ և զմեհրաքիրն գրեալ. Ժդ. որ գլխագրով զետեղեալ կայ 'ի մէջն յառաջին տեղւոջ, և ուղղակի հայի առ այն տուփ։ Իսկ յորժամ թուականն լինի. 1183. գնաս յերկրորդ տուփն։ Իսկ որքան թուով անցի թուականն, այնքան տուփ յառաջխնթանաս. և միշտ գտանես զեօթներեակ, և զգիր տարւոյն 'ի յայն տուփ, ուր հասանիս թուականաւդ, և զմեհրաքիրն 'ի մէջն։ Իսկ մինչ թուականն լինի. 1200. հասանիս 'ի վերջին տուփն առաջնոյ կարգին. և զկնի այնորիկ գտանես եդեալ 'ի սկզբան երկրորդի կարգին զթուականն. 1201. և որպէս ասացաւ, նաև

'ի

’ի 1201. Թուին՝ գտանի գիր տարւոյ և
որք ընդ նմա ’ի յառաջին տողին։ 1202.
ին ’ի յերկրորդ տողին. և այսպէս հե_
տևաբար ընթանալ մինչև ’ի վերջն
երկրորդի կարգին, և ապա սկսանի եր_
րորդ կարգն. և այլքն նոյնով կերպիւ։
Եւ այսպէս ’ի ձեռն ԺԹ. կարգաց եդե_
լոց ’ի յերկիս զոյգ երեսս հետևեցելոց
թղթոյ՝ եղերի ընթաց միոյ բոլորի շր_
ջանի, որ է 532. ամ։ ’Ի յորս կարգաւ
ցուցանին ’ի ձեռն Թուականին՝ գիր
տարւոյ, եօթներեակ, և վերադիրն.
և այս մշտնջենաւորաբար. քանզի մինչ
եղերի 532. ամն, վերստին լինի սկսումն
’ի գլխոյն՝ նորապէս դնելով միայն զԹուա
կանս հետևեցելոց ամաց ’ի սկզբան ա_
ղեւսակիս, այնու կարգաւ, որք սոքին
եդեալք են։ Իսկ ուր ուրեք եօթներ_
եակն, և գիր տարւոյն են Բ. դրով,
ցուցանեն զտարին գոլ նահանջ։

Սկզբունք · եօթներեակ · գիր տարւոյ ։

Թուակ.	ԻԳ	Ե	ԺԶ	ԻԷ	Ը	ԺԹ	Լ	ԺԱ	ԻԲ
1182	ա դ	բ ո	գ հ	դե քփ	զ մ	է լ	ա ր	բգ ձհ	դ ը
1201	գդ թը	ե յ	զ խ	է ց	աբ չո	գ թ	դ ո	ե յ	զէ ղկ
1220	զ ղ	էա պչ	բ ժ	գ վ	դ ն	եզ ծխ	է պ	ա ռ	բ ժ
1239	բ գ	գ շ	դե կծ	զ ւ	է ճ	ա ի	բգ տվ	դ կ	ե է
1258	է է	զ ջ	է լ	աբ րտ	գ շ	դ ը	ե ռ	զէ մճ	ա դ
1277	էա եդ	բ ո	գ հ	դ ս	եզ յմ	է լ	ա ր	բ ձ	գդ թը
1296	գ ը	դե նյ	զ խ	է ց	ա ռ	բգ ժթ	դ ս	ե յ	զ ղ
1315	զ ղ	է պ	աբ իժ	գ վ	դ ն	ե է	զէ ջպ	ա ռ	բ ժ
1334	բ գ	գ շ	դ կ	եզ փւ	է ճ	ա ի	բ տ	գդ հկ	ե է

Սկզբա

Սերադեր , Եօթներեան․ Գեր տարաց։

Գ	ԺԴ	ԻԵ	Զ	ԺԷ	ԻԸ	Թ	ԻԱ	Բ	ԺԳ
ե ռ	ղ խ	եա կդ	բ ո	գ թ	դ ս	եղ յմ	ե կ	ա չ	բ ձ
ա չ	բ ձ	գ ը	դե նյ	ղ խ	ե ց	ա վ	բգ ժթ	դ ս	ե ծ
գդ վս	ե ծ	ղ զ	ե պ	աե իժ	գ վ	դ ն	ե կ	ղե ջպ	ա վ
ղ ջ	եա ճվ	բ զ	գ շ	դ կ	եղ փւ	ե ճ	ա ի	բ ս	գդ հկ
բ ս	գ հ	դե ըկ	ղ մ	ե լ	ա ր	բգ ոշ	դ ը	ե ռ	ղ խ
ե ռ	ղ խ	ե կ	աբ չս	գ թ	դ ս	ե յ	ղե զկ	ա չ	բ ձ
եա պչ	բ ձ	գ ը	դ ն	եղ ծխ	ե ց	ա վ	բ ժ	գդ վս	ե ծ
գ շ	դե կծ	ղ զ	ե պ	ա ի	բգ պվ	դ ն	ե կ	ղ ջ	եա ճվ
ղ ջ	ե լ	աբ զզ	գ շ	դ կ	ե ռ	ղե մճ	ա ի	բ ո	գ հ

Մերադէր, եօթնէրեակ. գէր տարայ:

Թուական	ԻԴ	Ե	ԺԶ	ԻԷ	Ը	ԻԹ	Լ	ԺԱ	ԻԲ
1353	դե ըէ	զ ջ	ե ւ	ա ր	բգ ոշ	դ ը	ե ռ	զ մ	եա էզ
1372	ե է	աբ չո	գ հ	դ ս	ե յ	զէ խւ	ա ր	բ ճ	գ թ
1391	գ ը	դ ն	եզ ծխ	ե ց	ա ղ	բ ժ	գդ վս	ե յ	զ ջ
1410	զ գ	ե պ	ա ի	բգ տվ	դ ն	ե կ	զ ջ	եա ձղ	բ ժ
1429	աբ ղգ	գ շ	դ կ	ե փ	զէ մձ	ա ի	բ տ	գ հ	դե ըէ
1448	դ ը	եզ ոջ	ե ւ	ա ր	բ ո	գդ թը	ե ռ	զ մ	ե է
1467	ե է	ա չ	բգ ճհ	դ ս	ե յ	զ խ	եա ցր	բ ճ	գ թ
1486	գ ը	դ ն	ե ծ	զէ ւց	ա ղ	բ ժ	գ վ	դե նյ	զ ջ
1505	եզ կգ	ե պ	ա ի	բ տ	գդ շն	ե կ	զ ջ	ե ձ	աբ իժ

Սերադիր. եօթներեակ. գիր պարայ.

Գ.	ԺԴ.	Ե.	Զ.	ԺԵ.	ԻԸ.	Թ.	ԻԱ.	Բ.	ԺԳ.
ե / ո	գ / հ	տ / ա	ղ / յմ	է / լ	ա / ր	ե / ձ	գտ / թը	է / ռ	ղ / խ
տէ / սռ	ղ / խ	է / ե	ա / չ	գ / ժթ	տ / ո	է / յ	ղ / գ	էա / պչ	ե / ձ
է / պ	աե / ղձ	գ / ր	տ / ն	է / ծ	ղէ / ւց	ա / ղ	ե / ժ	գ / վ	տէ / կծ
գ / շ	տ / կ	էղ / եվ	է / պ	ա / ի	ե / ա	գտ / շն	է / ե	ղ / ջ	է / ձ
ղ / ջ	է / լ	ա / գ	եգ / ոշ	տ / կ	է / ռ	ղ / մ	էա / լի	ե / ո	գ / հ
աե / չո	գ / հ	տ / ա	է / յ	ղէ / խլ	ա / ր	ե / ձ	գ / թ	տէ / սռ	ղ / խ
տ / ս	էղ / ծխ	է / ե	ա / չ	ե / ժ	գտ / վս	է / յ	ղ / գ	է / պ	աե / ղձ
է / պ	ա / ղ	եգ / գր	տ / ն	է / ծ	ղ / ւ	էա / ձղ	ե / ժ	գ / վ	տ / կ
գ / շ	տ / կ	է / ե	ղէ / ջպ	ա / ի	ե / ա	գ / շօ	տէ / րե	ղ / ջ	է / ձ

Սերա

Սերադիր, եօթներեակ, գեր դարուց:

Բոլորա կան	ԻԳ.	Ե	ԺԶ	ԻԴ	Ը	ԺԹ	Է	ԺԱ	ԻԲ
1524	ա գ	բ գ ո շ	դ կ	ե փ	զ մ	ե ա լ ի	բ տ	գ հ	դ ը
1543	դ ը	ե յ	զ ե խ ւ	ա ր	բ ո	գ թ	դ ե ս ռ	զ մ	ե ե
1562	ե ե	ա չ	բ ժ	գ դ վ ս	ե յ	զ խ	ե պ	ա բ ղ ձ	գ թ
1581	բ գ գ ը	դ ն	ե ծ	զ ւ	ե ա ջ ղ	բ ժ	գ վ	դ կ	ե զ է զ
1600	ե է	զ ե ք պ	ա ի	բ տ	գ շ	դ ե ը է	զ ք	ե ջ	ա գ
1619	ա գ	բ ո	գ դ հ կ	ե փ	զ մ	ե լ	ա բ ր տ	գ հ	դ ը
1638	դ ը	ե յ	զ խ	ե ա ց ր	բ ո	գ թ	դ ս	ե զ յ մ	ե ե
1657	զ ե զ ե	ա չ	բ ժ	գ վ	դ ե ն յ	զ խ	ե պ	ա ղ	բ գ ժ թ
1676	բ գ	գ դ շ ն	ե ծ	զ ւ	ե ջ	ա բ ի ժ	գ վ	դ կ	ե է
1695	ե է	զ ք	ե ա լ ի	բ տ	գ շ	դ ը	ե զ ռ ք	ե ջ	ա գ

Սերադիր, եօթներեակ · գիր ադարայ :

Գ	ԺԴ	ԻԵ	Զ	ԺԷ	ԻԸ	Թ	ԻԱ	Բ	ԺԳ
ե ի ռ ջ	է ւ	ա գ	է ո	ու ո հ կ	ե ռ	ի մ	ե ե	ա է չ ո	ու հ
ա չ	է ու ձ հ	ո ա	ե յ	ի խ	ե ա ց բ	է ձ	ու թ	ո ս	ե ի ծ խ
ո ս	ե ծ	ի ե գ ե	ա չ	է ժ	ու վ	ո ե ն յ	ի գ	ե պ	ա դ
ե պ	ա դ	է գ	ու ո շ ն	ե ծ	ի ւ	ե ճ	ա է ւ ժ	ու վ	ո կ
է ու ո չ	ո կ	ե ե	ի մ	ե ա ւ խ	է տ	ու շ օ	ո ր	ե ի ռ ջ	ե ճ
ե ռ	ի ե խ ւ	ա գ	է ո	ու թ	ո ե ս ռ	ի մ	ե ե	ա չ	է ու ձ հ
ա չ	է ձ	ու ո բ ա	ե յ	ի խ	ե ց	ա է դ ձ	ու թ	ո ս	ե ծ
ո ս	ե ծ	ի զ	ե ա պ չ	է ժ	ու վ	ո ն	ե ի ե գ	ե պ	ա դ
ի ե ջ պ	ա դ	է գ	ու շ	ո ե կ ծ	ի ւ	ե ճ	ա ի	է ու ո վ	ո կ
է ս	ու ո հ կ	ե ե	ի մ	ե ւ	ա է բ տ	ու շ օ	ո ր	ե ռ	ի ե մ ճ

Իւր յայսմիկ միջոցի գտնեմք նաև զաւ-
ւուրց լուսնոյ ըստ հաշուի հնոյ տօ-
մարին․ ՚ի յոր թէպէտ բազմիցս ըստ
չափու միոյ, և կամ միոյ և կիսոյ աւուր
յաւէտ նուազ հանդիպին՝ պատճառաւ
շարժմանց հասարակածին, և լրմանց
զատկաց ՚ի տեղեաց իւրեանց․ սակայն
մինչ որքան առ մերազնեայս ոչ գոյ
հնարաւորութի, զի վերանորոգութի՛
ինչ տացի հնոյ տօմարին, գտնեմք նաև
զայսմանէ ըստ հաշուէից վերադրաց
հնոյ տօմարին, որպէս և զայլոց ընթա-
ւից եղաք մինչև ցայս վայր։

Օ ծննդեան լուսնոյ այսպէս արա՛։

Առ՛ հանապազ, Է․ կամ․ Ժ․ և զվերա-
դիրն հանդերձ թուով ամսոյս ան-
ցելոց հա՛ն ՚ի բաց․ և որքան վերամնայ,
յայնքանեորդում աւուր ամսոյ յորում
որոնես, է ծնունդ լուսնոյ։

Օ աւուրս լուսնոյ այսպէս արա՛։

Առ՛ զաւուրս ամսոյն, և զվերադիրն
տարւոյն՝ հանդերձ թուով անցելոց
ամսոց․ և ՚ի միասին գումարեալ զայնս,
երթ երեսուն երեսուն․ և որինչ ՚ի խո-
նարհ մնայ, աւուրք են լուսնոյ։ Իւ-
րեթէ ՚ի յերեսուններս ոչ ժամանէ, որքան է
թիւն,

թիւն , այնքան էին աւուրք լուսնոյ ։ Մինչ զթիւս ամսոց աւուրս՝ սկսեալ ՚ի յունվարէ , զայն ամիսն յորում ես , մի՛ առնուր ․ բայց եթէ ՚ի յունվարին , և ՚ի փետրվարին կցեա՝ մի ։ ՚Ի յասացելոյս իմանի և լրումն լուսնոյ ․ զի նոյն է ։

Կանոն երկրորդ աշխարհի պարզատօմարական ։

◆ Եւ եթէ երկրորդ մշտնջենաւոր աղիւսակն , որ ՚ի յերկուս զոյգ երեսս հետև-եղելոյ թղթոյ պարունակի ։ Յորում ՚ի ձեռն տարեգրոյն , որ ըստ կարգի այբուբենից եդեալ կայ , մտեալ ՚ի յառաջին տունս , որ է հանդէպ տարեգրոյն , խնդրեա զպատկեր աւուր յայտնուն ․ ըստ որում ՚ի վեր կոյս հանդէպ նոյնոյ տփոյն գրեալ կայ ։ Մտեալ ՚ի յերկրորդ տունսն՝ խնդրեա զմիջոց ատխան ։ Մտեալ ՚ի յերրորդն՝ գտանես զառաջաւո՛րն , ենթ որոյ նաև անուն ամսոյն համանշանի ։ Ի . յայլս և զայլսն մինչև ՚ի յայտնուն բարեկենդանն , որք կարգաւ գրեցեալք են ՚ի յերկուս երեսս ։ յԱՌ ։ ԾԷՆ մինչև ՚ի Լ տոնն գտցես ՚ի յառաջին Ա երեսս ։ ՚Ի ԽԵԷՆ մինչև ՚ի ՅԼՆ գտցես ՚ի հետևեալ ջս երեսս ․ իսկ ՚ի Ողբէն մինչև ՚ի Ր.էն գտցես ՚ի վերջին Ա երեսսն ։

Ի. զի

Ռ.ղխուակ Պարզատոմարական ։

Գիր տարւոյ ։	Օր Յայտնութեան ։	Մինչեւ պահք, օր ։	Առաջաւորաց շաբաթն ։	Բուն բարեկենդան ։	ԶԱՏԻԿ ։	Երեւման խաչ ։	Համբարձումն ։	Հոգեգալուստ ։	Սբ Գրիգորի բարեկէն ։	Վարդավառ ։
			յունվ	փետր	մարտ	ապրլ	ապրլ	մայի	մայի	յունի
Ա	Դշբ	զ	ժա	ա	իբ	ժթ	լ	ժ	լա	իը
Բ	Եշբ	է	ժբ	բ	իգ	ի	մայի ա	ժա	յունի ա	իթ
Գ	Ուրբ	ը	ժգ	գ	իդ	իա	բ	ժբ	բ	լ
Դ	Շբթ	թ	ժդ	դ	իե	իբ	գ	ժգ	գ	յուլի ա
Ե	Կիր	ժ	ժե	ե	իզ	իգ	դ	ժդ	դ	բ
Զ	Բշբ	ժա	ժզ	զ	իէ	իդ	ե	ժե	ե	գ
Է	Գշբ	ժբ	ժէ	է	իը	իե	զ	ժզ	զ	դ
Ը	Դշբ	ժգ	ժը	ը	իթ	իզ	է	ժէ	է	ե
Թ	Եշբ	ժդ	ժթ	թ	լ	իէ	ը	ժը	ը	զ
Ժ	Ուրբ	ժե	ի	ժ	լա	իը	թ	ժթ	թ	է
Ի	Շբթ	ժզ	իա	ժա	ապրլ ա	իթ	ժ	ի	ժ	ը
Լ	Կիր	ժէ	իբ	ժբ	բ	լ	ժա	իա	ժա	թ

Ը. Ցուցակ Պարզատօմարականն ։

Մինչեւ շաբաթ պահոց ։	Հրաշափառն ։	Մինչեւ շաբաթ պահոց ։	Մէջ Խաչ ։	Մէջ Գիւտ Խաչին ։	Մինչեւ տօնին շաբաթ ։	Վարագ Խաչ ։	Յիսնակաց բարեկենդանն ։	Մէջ Յակոբայ բարեկ ։	Մինչեւ տօնին , օր ։	Ծննդեան յայտնութեան
	օգս		սեպ	սեպ		հոկ	նոյե	դեկ		
է	ժզ	դ	ժգ	ի	է	իե	ժե	զ	ժը	[illegible]
է	ժէ	դ	ժդ	իա	է	իզ	ժզ	է	ժէ	[illegible]
է	ժը	դ	ժե	իբ	է	իէ	ժէ	ը	ժզ	[illegible]
զ	ժբ	ե	ժզ	իգ	է	իը	ժը	թ	ժե	[illegible]
զ	ժգ	ե	ժէ	իդ	է	իթ	ժթ	ժ	ժդ	[illegible]
զ	ժդ	դ	ժա	ժը	ը	իգ	ի	ժա	ժգ	[illegible]
զ	ժե	դ	ժբ	ժթ	ը	իդ	իա	ժբ	ժբ	[illegible]
զ	ժզ	դ	ժգ	ի	է	իե	ժե	զ	ժը	[illegible]
զ	ժէ	դ	ժդ	իա	է	իզ	ժզ	է	ժէ	[illegible]
զ	ժը	դ	ժե	իբ	է	իէ	ժէ	ը	ժզ	[illegible]
ե	ժբ	ե	ժզ	իգ	է	իը	ժը	թ	ժե	[illegible]
ե	ժգ	ե	ժէ	իդ	է	իթ	ժթ	ժ	ժդ	[illegible]

Մշտնջենաւոր Պարզատումարական ։

Գիր տարւոյ ։	Օր Յայտնութեան ։	Մեծին պահոց , օր ։	Աշխարհաւորաց Բարեկենդան ։	Բուն Բարեկենդան ։	ԶԱՏԻԿ ։	Երեւման Խաչ ։	Համբարձման ։	Հոգեգալստեան ։	Սբ Գրիգորի Բարեկենդան ։	Վարդավառ ։
			յունվ	փետր	ապրլ	մայիս	մայիս	մայիս	յունիս	յուլիս
Խ	Եշբ	ժը	իգ	ժգ	գ	ա	ժբ	իբ	ժբ	ժ
Ծ	Դշբ	ժթ	իդ	ժդ	դ	բ	ժգ	իգ	ժգ	ժա
Կ	Գշբ	ի	իե	ժե	ե	գ	ժդ	իդ	ժդ	ժբ
Հ	Բշբ	իա	իզ	ժզ	զ	դ	ժե	իե	ժե	ժգ
Ձ	Կիւր	իբ	իէ	ժէ	է	ե	ժզ	իզ	ժզ	ժդ
Ղ	Շբթ	իգ	իը	ժը	ը	զ	ժէ	իէ	ժէ	ժե
Ճ	Ուրբ	իդ	իթ	ժթ	թ	է	ժը	իը	ժը	ժզ
Մ	Եշբ	իե	լ	ի	ժ	ը	ժթ	իթ	ժթ	ժէ
Յ	Դշբ	իզ	լա	իա	ժա	թ	ի	լ	ի	ժը
Ն	Գշբ	իէ	փետր ա	իբ	ժբ	ժ	իա	լա	իա	ժթ
Շ	Բշբ	իը	բ	իգ	ժգ	ժա	իբ	յունիս ա	իբ	ի
Ո	Կիւր	իթ	գ	իդ	ժդ	ժբ	իգ	բ	իգ	իա

Շ.ղիւսակ Պարզատօմարական։

Մինչեւ շաբաթ պահոց։	Հինգշաբթին։	Մինչեւ շաբաթ պահոց։	Մէ խաւ։	Մէ Գիւտ խաչի Բարեկէ։	Մինչեւ ամաչէ շաբաթ։	Գիւտ խաչ։	Յիսնակաց Բարեկէնն։	Մէ Յայտնեցայ Բարեկէ։	Մինչեւ ամաչէ, օր։	Օր Եկինք բերէ յայտնաւէ
	[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]		
ե	ժգ	դ	ժա	ժը	ը	իգ	ի	ժա	ժգ	ԵՇԲ
ե	ժե	դ	ժբ	ժթ	ը	իդ	իա	ժբ	ժբ	ԴՇԲ
ե	ժզ	դ	ժգ	ի	է	իե	ժե	զ	ժը	ԳՇԲ
ե	ժէ	դ	ժդ	իա	է	իզ	ժզ	է	ժէ	ԲՇԲ
ե	ժը	դ	ժե	իբ	է	իէ	ժէ	ը	ժզ	ԿԻՐԿ
դ	ժբ	ե	ժզ	իգ	է	իը	ժը	թ	ժե	ՇԲԹ
դ	ժգ	ե	ժէ	իդ	է	իթ	ժթ	ժ	ժդ	ՈՒՐԲ
դ	ժդ	դ	ժա	ժը	ը	իգ	ի	ժա	ժգ	ԵՇԲ
դ	ժե	դ	ժբ	ժթ	ը	իդ	իա	ժբ	ժբ	ԴՇԲ
դ	ժզ	դ	ժգ	ի	է	իե	ժե	զ	ժը	ԳՇԲ
դ	ժէ	դ	ժդ	իա	է	իզ	ժզ	է	ժէ	ԲՇԲ
դ	ժը	դ	ժե	իբ	է	իէ	ժէ	ը	ժզ	ԿԻՐԿ

Շրջանակ Պարզատումարական :

Գիր տարւոյ :	Օր Յայտնութեան :	Մինչեւ ուտիք , օր :	Առաջաւորաց բարեկենդան :	Բուն բարեկենդան :	ԶԱՏԻԿ :	Երեւման խաչ :	Համբարձման :	Հոգեգալուստ :	ՍԲ Գրիգորի բարեկենդան :	Վարդավառ :
			փետր	փետր	ապրլ	մայիս	մայիս	յունիս	յունիս	յուլիս
Զ	ուրբ	լ	գ	իե	ժե	ժգ	իգ	գ	իգ	իը
Գ	[illegible]	լա	ե	իզ	ժզ	ժդ	իե	դ	իե	իզ
Ջ	[illegible]	լբ	զ	իէ	ժէ	ժե	իզ	ե	իզ	իզ
Ռ	[illegible]	լգ	է	իը	ժը	ժզ	իէ	զ	իէ	իե
Ս	[illegible]	լդ	ը	մարտ ա	ժթ	ժէ	իը	է	իը	իզ
Վ	[illegible]	լե	թ	բ	ի	ժը	իթ	ը	իթ	իե
Տ	[illegible]	լզ	ժ	գ	իա	ժթ	լ	թ	լ	իը
Ր	ուրբ	լէ	ժա	դ	իբ	ի	լա	ժ	յուլիս ա	իթ
Ց	[illegible]	լը	ժբ	ե	իգ	իա	յունիս ա	ժա	բ	լ
Ւ	[illegible]	լթ	ժգ	զ	իդ	իբ	բ	ժբ	գ	լա
Փ	[illegible]	խ	ժդ	է	իե	իգ	գ	ժգ	դ	օգոստ ա
Ք	[illegible]	խա	ժե	Զհաշնչական ունի 'ի փետրուարն :						

ԳՐԱԴԱՐԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1839 [illegible]

[illegible] 26 [illegible]

[illegible]

[illegible]

1891 [illegible] 21 [illegible]